

אחוזת
ראשונים

דבר ראשונים

עיתון מס' 34 אדר א', תשפ"ב פברואר 2022

חורף

אהבה בחורף יעל דגן (327)

סוף סוף חורף, עבים כבדים כהים וגשם. רוח בא מן הים, רוח סערה, עצי הצמצפה והשקדיות עומדים חשופים בשלכת, ורק הברושים ידוקי עד. האדמה שרוותה שפע מים היא עכשיו שדה פורח של פרחי חורף: כלניות, רקפות, סביונים, נרקיסים, עיריות. לכל מלוא העין ססגוניות מרהיבה, אדום, ורוד, סגול, לבן וצהוב. וגם האהבה פורחת פתאום. הוא והיא מהלכים ביחד, מודלגים בשלוליות, שניים תחת מטרייה אחת, חלומותיהם נרקמים זה בזה כנועשה מקלעת. מוחו שלג ומוחו קור כשיש לאוהבים אהבה לנצור.

דבר המערכת

ד"ר יוריק ואלצות "אחוזת"
"גאלונים" אלום וחורף נעים

גיליון 34 של עיתוננו "דבר ראשונים" יוצא לאור ועוסק הפעם בנושא "חורף". כתבות ושירים נכתבו על ידי רבים מאיתנו לכבוד החורף שאנו נמצאים בעיצומו בזמן כתיבת שורות אלה. המערכת מודה לכל הכותבים שהעשירו את התוכן.

מאז שאנו זוכרים את עצמנו, חוזר אלינו החורף לביקור בתדירות קבועה. לעיתים יכה בעצמה, לפעמים יהיה מתון וקל, ויש גם שכמעט ולא יורגש, ולא יוסיף למאגרנו את מלאי המים שאנו כה זקוקים לו. בשנים האחרונות אנו עדים לשינויים באקלים המיוחסים למעשה ידי אדם - שינויים לרעה שיש לקוות שהאדם ישכיל להתגבר עליהם ולהותיר לצאצאינו כולנו עולם טוב, לפחות כמו זה שאנו קיבלנו.

חלק מהכותבים נזכרו באירועים מעניינים שקרו להם במהלך חורף זה או אחר. אחרים הפליגו בתיאורי טבע מרתקים שנתקלו בהם בהקשר של חורף. ויש אשר דנו ביחסם שלהם לאותה עונה שחלקנו אוהבים וחלקנו מעט פחות.

להלן מספר "פנינים" מתוך אוסף התכנים שנשלחו ושהשרו עלינו אווירה חורפית:

- "החורף מתאפיין בהתכנסות פנימה, בשתייה בבית..."
- "לפתע פורצת אלומת אור מבין העננים ופוגעת בים האפור, ונוצר מעגל כסף זוהר."
- "הוא הרים אותה ונשא אותה על כפיים עד סירת החילוץ שהייתה ברחוב הראשי."
- "מפלס המים עלה ועלה כמעט עד לחלון הבית שבו מצאנו מחסה."
- "הוא והיא מהלכים ביחד, מדלגים בשלוליות, שניים תחת מטרייה אחת..."
- כמו תמיד, קיים בעיתוננו גם מדור חופשי - "מזווית אחרת" - בו ניתן לכתוב מכל העולה על דעתכם ומתאים לעיתון כמו שלנו. גם פינת ה"זרקור" המוקדשת לדיירים ותיקים לא נעדרה מגיליוננו זה.
- תודה מיוחדת לטלי שלנו, מנהלת תרבות וקהילה שמלווה, מעודדת, יועצת ומסייעת בהוצאת "דבר ראשונים".

ברכה,

עורכת: רינה דובדבני

חברת המערכת: יעל דגן מראיינת: רנה הררי

המערכת מודה לזני וורגן על עזרתה בהקלדת העיתון.

תודה לנילי גרוס על תמונת החורף שמקשת את הכריכה.

המערכת שומרת לעצמה את הזכות לפרסם ולערוך את הכתבות והשירים על פי שיקול דעתה.

משולחן נציגות הדיירים

אלה הדיירים והדיירות, אלום וברכה,

חורף קר. אני נולדתי בעיר הזאת לפני 79 שנים. כשהייתי בן 7, בשנת 1950, ירד שלג בראשון לציון. פעם אחרונה. והנה, בשבוע הקר והנועז שחלף - היתה לי איזו תקוה שאפשר יהיה לאסוף כמה פתיתים לבנבנים - כאן - באחוזת!! לצערי, נכזבו חלומותי...

קו פרשת המים. מאז ומתמיד, לבריכה באחוזת, למים בבריכה שלנו - תמיד תמיד היתה רגישות עליונה. הג'קוזי היה מקולקל זמן רב, במלתחות נעלם שעון, האוויר סביב הבריכה קר מדי, אבל העיקר - המים. תמיד קר למישהו... והרי לא ניתן ל"שחק" עם הטמפרטורה לפי טעמו האישי של דייר או דיירת, זו או אחרת. היו בעבר תקלות אבל היום שומרים עד 30 מעלות חום כי אלו ההנחיות של משרד הבריאות, לבריכות מחוממות כשלונו, ואין ברצוננו ואין בדעתנו לתמוך בחימום יתר. הלוואי שתישמר הטמפרטורה התקנית ושגם באוויר יהיה חום ראוי, מסביב למים.

מסיכות - הקורונה מפילה קורבנות ובאחוזת היו/יש מאומתים ומבודדים רבים.

אנחנו חייבים להקפיד על חבישת מסיכות בכל הזדמנות - זה בנפשנו, זה חיוני כל כך. אנא חבשו מסיכות בהרצאות, בחוגים, בקפיטריה, בפרלמנט, בכל אירוע!

לא לוותר!! אם אתם רואים מישהו שאין לו, מצוות האחוזת או מהדיירים, אל תהססו להעיר ולדרוש. זו הבריאות של כולנו, נא הקפידו!!

בריאות ואל טובה,

שלמה וורגן, יו"ר

דבר המנכ"ל

דיוריק יקריים

ניסיתי לחשוב על נושא הגיליון, חורף, וכל מה שעלה לי בראש זה שאני בעצם אדם של קיץ. נדמה לי שכישראליים, במיוחד ילידי הארץ, אין לנו ברירה אלא להיות "אנשים של קיץ". עם זאת, ככל שאני מתבגר, אני לומד לאהוב את החורף ולהתיידד איתו. החום, הזיעה, השמש העזה, האבק והאובך מפנים מקומם לאוויר נקי וצלול, לירוק בעיניים, לראות צחה, מאופק אל אופק. לימים ספורים אנחנו מרגישים אירופה. כך למשל לנהוג כאשר בחוץ גשם זלעפות גורם לי להרגיש, בתוך הקבינה המוסקת שלי, כמו בתיבת נוח..

בחוף רטוב וסוער ובפנים יבש, חם ונעים. למדתי לאהוב את תחושת הכניסה לבית חם ומחבק, את ההתכנסות פנימה. ואחרי כל זאת, ולאחר שאני שובע מכל זה, אני שוב מתגעגע לקיץ שלנו.

חבריי, הקורונה עושה לנו קצת חורף... כל אחד מתכרבל בפינתו, תחושה של אנרגיה נמוכה, אולי אפילו קדרות. הלוואי שיבוא כבר הקיץ...

בחודשים האחרונים אחוזת ראשונים ידעה ביקוש ברמה הגבוהה ביותר שהכרנו. דיירים רבים מאד הצטרפו לביתנו. מסתבר שלאחר תקופת הלם כתוצאה מהמגפה, אנשים הבינו שדיוור מוגן מאפשר אורח חיים נכון ואופטימלי לבני הגיל השלישי, גם בימים קשים...

זאת, יחד עם שמה הטוב של האחוזת לאורך השנים, והנה ההסבר ל"התנפלות" עלינו.

התוצאה, בחודשים אלה נכנסים לאחוזת עשרות דיירים חדשים, בין היתר בעקבות החיבוק החם שאתם, "הוותיקים", מעניקים להם. מבקש מכולכם להמשיך ולהתגייס לקליטתם החלקה אל תוך קהילתנו.

תודה לכולכם על שיתוף הפעולה, ובברכת חורף חם ובריא לכולנו,

אלום,

עודד מור, מנכ"ל דיוריק יקריים, אלום וברכה,

אבא שלי לא תמיד זוכר את ימי ההולדת של הילדים, הנכדים והנינים, אבל "את", הוא נוהג לומר, "נולדת ביום הכי קר וגשום בשנה". בין אם זה נכון או לא, נולדתי בחורף, ואולי בשל כך זו העונה האהובה עלי. חורף ישראלי הוא חורף קצר, לעיתים סוער, לעיתים מאכזב, אבל בכל שנה הוא מביא איתו, לשמחתי, ערבים משפחתיים נעימים, קרובים וחמימים, ולהם - אין תחליף!... באחד הערבים האלה, בעודי מקשיבה לגשם היורד נזכרתי בקטע משירה של לאה גולדברג, "אחרי הגשם", וכך היא כותבת:

"אחרי הגשם נוצצות האבנים
על הגבעה אשר בצד הדרך.
מהן דומות לכוכבים קטנים,
יש מהן אשר דומות לפרח".

כמה פשוט, יפה, ישראלי.

ואצלנו, עיצומו של החורף, הקורונה עדיין מרימה ראשה, אבל לי אין ספק, כמו שכותבת גולדברג בבית האחרון:

"ואם אותן השמש תייבש
וברק-האבנים יועם כזית,
חיי, אני בכלל לא אתייאש:
הלא בניתי גם מגדל גם בית!"

שביתנו ימשיך לפעום, ללבלב ולשגשג ויכול נוכל לה, לקורונה, בקרוב!

פנינו אל המשך השנה, חגים ואירועים רבים מחכים לנו ביניהם פורים, ימי הזיכרון ועצמאות. מי ייתן ונוכל לקיימם כפי שאנחנו יודעים! מאחלת לכולכם בריאות רבה ורוב פעילות ונחת!

באהבה ופוקיה,

טלי שקרצי,

מנהלת תרבות, ספורט וקהילה

דבר ראשונים

"קיץ וחורף... לא ישובות"

דוד רנד - חזן הבית

הקטע הבא מיוחס למשוררת ולסופרת אסתר קל: "זה לא חוכמה לצחוק כששמש ואביב והרבה חברים מסביב. צריך לדעת לחייך גם כשעננים, ורטוב וקר. זה לא חוכמה לאהוב את אלה שהולכים בתלם, שחושבים, שאומרים, שעושים איתך תמיד אותו דבר. צריך ללמוד ולקבל גם את הלא מוכר, השונה, האחר, המוזר. כי יש אנשים, שהם יפים עמוק עמוק בפנים."

בניגוד לאביב ולקיץ, שמטבע הדברים הם תקופות של פריחה, של יציאה החוצה, ושל בילויים מחוץ לבית - בים, בטוילים, בנופש ובספורט, הרי שהחורף מתאפיין בהתכנסות פנימה, בשהייה בבית (לרוב עם מזגן או עמוק עמוק מתחת לפוך), ובלבוש עתיר שכבות וצעיפים. ניתן לדמות זאת להתנהגות הפרחים: בלילה נסגרים עלי הכותרת, ואילו ביום הם נפתחים ומתגלים לעינינו על ידי פריחתם וצבעיהם המרהיבים.

השנה הכינו אותנו לסופה נוראית, סופה שאף נתנו לה שם: כרמל. אולם, לא סופה ולא נעליים. ההר הוליד עכבר. במקום סערה, גשמים עזים, סופות רעמים וברקים, שהיו אמורים להרעיד את אמות הסיפים, קיבלנו סופה מסוג אחר, קיבלנו את האומיקרון, ואת המחלוקת סביב השאלה: כן חיסון? לא חיסון?...

בחורף הזה התקיימה גם ועידת האקלים בגלזגו, סקוטלנד. השגת היעד של הגבלת התחממות כדור הארץ ב-1.5° נראית רחוקה כעת יותר מאי פעם.

הוסיפו לזה את הסערות מבית: בפוליטיקה, בקיטוב, בוויכוחים סביב הדרך להתנהל מול הקורונה, בהתנהגות הבלתי הולמת של נבחרי הציבור בכנסת, באלימות ועוד... ותקבלו חורף קר ומנוכר ולא דווקא בצד הפיזי שלו.

בחורף כזה שומה גם עלינו להתכנס פנימה, ולהתבונן לתוך עצמנו. להבחין בין עיקר לטפל, להכיל את השונה, את האחר. לדעת שחורף זה של חיינו יחלוף, וכי מאחורי כל חורף מסתתר אושר גדול. קרני שמש חמימות ונעימות של קיץ ישובו להקרין על חיינו שמחה ואהבה, ותהיה לנו סיבה לקום כל בוקר ולהריח את ריחם של הפרחים. הכול תלוי בנו, הכול תלוי בבחירות שלנו. בהתנהלות נכונה אנחנו מסוגלים להפוך עולמות, לשנות סדרי בראשית...

ואסיים במשפט של חברתי אורית ב"מסע אל עצמי", סדנה בה השתתפתי לאחרונה: "לא שיניתי את האנשים אלא את עצמי, והתוצאות סביב הגיעו."

עננים דוד לסטר (543)

דצמבר, 6:00 בבוקר

זריחה מהיפות שיש. כל אופק השמיים מלא בענני כבשים, ועם דמדומי השחר כל שדות העננים נצבעים בצבעים רכים. מוורוד אדמדם לכתום אדמדם. ולאט לאט מתחזקים צבעי הזריחה והם יותר ויותר עזים, ומתרחש יופי שכובש אותך. ולפתע, כל השמיים ממש בוערים... אתה נפעם מהיופי הנדיר שמתרחש בשעת בוקר מוקדמת, ומנסה להכיל את היופי המדהים ביותר, וזו תמונת טבע מרהיבה.

דצמבר, 15:00

ביום סגריר ומעונן ללא שמש, אתה משקיף לים ממקום גבוה, ולפתע פורצת אלומת אור מבין העננים ופוגעת בים האפור, ונוצר מעגל כסף זוהר. והינה עוד אלומת אור בזווית שונה ועוד אלומת אור, ונוצרים מעגלים זוהרים בצבע הכסף. מראה אלומות האור הננעצות במרחבי הים יוצר אפקט מרהיב שאין כמוהו.

פברואר, ליד איטליה

אתה נמצא במטוס ורואה ענני ענק לבנים תלויים באוויר, ממש יער, והעננים - כל אחד וצורתו כמעשה אומנות, ואתה חולף לידם וביניהם, וזו חוויה לראותם מעל הים. זה נוף שלא יישכח.

ינואר, 16:30

כל אדם באשר הוא נמצא, כשמתרחשת שקיעה, עוצר עצמו כדי לחוות ולספוג את הרגעים היפים שהשקיעה יוצרת.

מהשקיעות היותר יפות שראיתי: השמש שוקעת והעננים צבועים באור פז כתום אדמדם, ומעכבים את בוא הלילה. ומתגלה לנו מחזה מרהיב של נוף מהפנט ומלא הוד, שגם הים והטבע משתתפים בו. העננים אוצרים בתוכם אור כתום אדום שמקרין על כל אופק השמיים, וזו כמו סימפוניה מהנה. אתה שרוי ביופי אין קץ.

שקיעות יפייפות

גשם ראשון - היורה

שרה מילשטיין (735)

אימא אדמה יבשה,
חומלת על בניה,
מלאה בושא.
העופות מחפשים
זרעונים ורמשים.
והינה לפתע בלי כל התרעה
הגיעה הפתעה,
נפתחו ארובות השמיים
והאדמה מקבלת המון מים.
גשם יורד... ראשון לעונה,
היורה הגיע... קיבלנו מתנה.
אני יוצאת החוצה,
הגשם פסק.
ורیح מיוחד מלא אהבה
עולה מהאדמה הטובה.

אוהב את החורף

דוד לביא (114)

אני אוהב את החורף
עם רוחות שנושבות לי בעורף
עם עננים נמוכים ושחורים
שגשמי ברכה ממטירים

עם שמיכת הפוך הכבדה
שמכסה אותי במיטה
עם כוס התה המהביל
עם עוגיות השוקו-וניל

החורף משרה קצת קדרות
מגניב ללב גם עצבות
זה גם זמן להרהורים
לחשבון נפש וגעגועים

זהו הזמן ליצור חברויות
להיפגש עם חברים בדירות
לשתות קפה בצוותא
לספר סיפורי סבתא

להעלות זיכרונות נעימים
מנסיעות וטיולים
להביט אל העבר בערגה
לתכנן את הנסיעה הבאה

לאכול את המרק החמים
להוסיף פרוסת לחם דגנים
לקנח בלפתן פירות עשיר
ולפצוח לפעמים בשיר

עפרה, נכדתי האהובה

נולדתי ביום חורף עליה מרקדו (212)

נולדתי בבית חנו, מושב
(ליד ראשון לציון) שעלה
לקרקע בשנת 1929, על ידי
צעירים מבולגריה. הוריי
הגיעו למושב כשלוש שנים
מאוחר יותר, עם קבוצה
שבאה להרחיבו.
אימי נכנסה להריון, קיבלה
צירי לידה בלילה קר
וחורפי של חודש ינואר,
בתקופה שלפני הקמת
המדינה, כשהיא הייתה
תחת מנדט בריטי.
הטלפון היה רק במזכירות,
וגם כלי רכב לא נמצא אז
בסביבה. כלי התחבורה
היחיד היה חמור ועגלה.

אבי נאלץ לרתום את העגלה על מנת להגיע עם אימי לכביש
אשדוד-תל אביב שעבר ליד הכניסה למושב, בתקווה למצוא כלי
רכב כל שהוא שיעבור בכביש ויקח אותה לבית החולים בילינסון
(פתח תקווה). נוסף לכול היה גם עוצר באותו לילה, אך מדי פעם
עבר שם ג'יפ של בריטים שחיפשו נשק מוברח. בראותם את העגלה,
התברר להם שיש כאן אישה שעומדת ללדת, העלו אותה על הג'יפ
ואת אבי עם החמור שלחו הביתה. ליתר ביטחון הנהג הזמין רוכב
אופנוע שיראה לו את הדרך לבית החולים. כך הגיעה אימי כלאחר
כבוד לבית היולדות. באותו לילה היו שם עוד שלוש יולדות, ושלשתן
החליטו לקרוא לבנות שלהן "עליה" לאות מחאה על שהבריטים
אסרו עליית יהודים לארץ.

את אוניות המעפילים הם שלחו לקפריסין. עם קום המדינה פרצה
לארץ עלייה גדולה, ואולי ליולדות היה חלק בזה!

אחרי הסערה מירי ליזרוביץ (616)

השמש השולחת קרניים חמות,
לאחר הגשמים, הסערה והרוחות,
מאירה את תכלת השמיים,
מלטפת בעונג את טיפות המים,
שנותרו על העלים עדיין.
שמש מנחמת, מרגיעה,
כי החורף בא עלינו לטובה.
וכי הגשם בעיתו,
בשורה טובה מביא איתו.
מבטיח שפע וברכה,
צמיחה ופריחה.
גם לי וגם לך!

שיטפון בערבה רינה דובדבני (426)

לפני שנים רבות ראיתי שיטפון בערבה הדרומית. נחלי מים אדירים ירדו מהרי אדום שבמזרח והציפו שטחי אדמה רחבים. המראה זכור לי וגרם לי עוגמת נפש רבה. בהיותי חיילת בנח"ל נשלחתי להיאחזות "עין רדיאן" בשנת 1952, בעונת החורף. תפקידי היה ללמד עברית קבוצה של חיילים, עולים חדשים, שהגיעו מכל קצות תבל. היאחזות הייתה נקודת היישוב היחידה בין באר שבע לאילת.

לאחר נסיעה ארוכה דרומה באוטובוס שהיטלטל בכביש רעוע שעות רבות - מעלה אבק שממנו נשקף נוף שומם, אדמת לס חשופה, צהובה, וכמה שיחים קוצניים - הגעתי להיאחזות שנמצאה ארבעים ואחד ק"מ מאילת. מכיוון שהייתה זו שעת ערב, לפני שקיעת החמה, ראיתי בצד המזרחי את הרי אדום לוהטים באדום מופלא. שממה במערב ואדום ארגמן זוהר במזרח.

גבעות נמוכות הסתירו את עין רדיאן, והיא כאילו הייתה שקועה בתוך גיא קטן ובו צריף ארוך ששימש כחדר אוכל, וכמה צריפונים קטנים. אדמה עירומה, חשופה, חול וחול, ומים אסורים לשתייה.

בארוחת הערב נאמר לי שהירקות שנתנו לי גדלים במקום. הייתי המומה: כאן בערבה, באדמה המלוחה, גדלים עגבניות ומלפפונים טובים למאכל? מסתבר שבצידו השני של הכביש ישנו מעיין שמימיו לא ראויים לשתייה. החיילים הצעירים חפרו ערוגות גדולות ועמוקות ושטפו את האדמה

במים העכורים. במשך כמה חודשים חזרו ושטפו והמים המסו את המלח באדמה העקרה. עמדתי נדהמת מול הפלא הגדול. חיילים שהוכיחו שילוב מופלא של חיילות ואהבת הארץ עשו את הבלתי אפשרי, והפרו אדמה מדברית לפורייה ומניבה.

באחד הערבים, בשעה שירדתי עם כמה חברים ליהנות מהגן הפורח, הבחנתי מרחוק בעננים כבדים המכסים את הרי אדום. חדי עין הבחינו בנחלי מים גועשים היוורדים מן ההר וזורמים מהמזרח. "שיטפון! שיטפון!" קראו החברים, "לברוח לגבעה!" בפעם הראשונה ראיתי גלי מים אדירים שוטפים ברעש אימים כל פיסת אדמה בדרכם.

המים זרמו ללא הרף, גלים סחפו את כל הנמצא בדרך, שיחים קטנים, ירקות שהתפוררו והפכו לעיסה, אבנים, פיסות ניילון שכיסו את הערוגות, המקום הפך לימה קטנה מזהמת והומה. רק כמה עצי תמר שהיו בקרבת מקום התנועעו ברוח השורקת.

בתחילה לא חשתי בדמעות שזלגו מעיני עד שהחברים לידי עודדו אותי והבטיחו שגן הירקות יקום מחדש. כעבור כמה שנים הוחלט לאזרח את היאחזות, בין האזרחים היו חיילים לשעבר מעין רדיאן, והמקום הפך לקיבוץ פורח ונקרא "יטבתה".

שנים רבות לאחר מכן שמעתי את השיר הנפלא של חיים חפר ועמוס קינן על בית הערבה: "אני זוכר את בית הערבה, פיסת מדבר צרובה בארץ חרבה..." ואני זוכרת את עין רדיאן, פיסת מדבר צרובה בארץ חרבה...

חורף במושב שלנו רנה הררי (765)

ממש אגם. זה גבל במשק של שרלוטה ולכן נקרא אגם שרלוטה. אין מה לדבר על כך שחזרנו הביתה תמיד רטובים, כעסו עלינו אבל הבינו שנהנינו. מול הבתים מעבר לפרדסים ישנן גבעות שגובלות בנס ציונה. טיילנו שם רבות. שם גדלו בחורף כלניות וצבעונים. מותר היה לקטוף. אני אוהבת את הקיץ: הולכים יחפים, מתרחצים בבריכת השחייה וכדומה.

היום ישנם פירות וירקות מכל הסוגים, אבל בעבר היו ירקות חורף וירקות קיץ. בשיעורי הטבע למדנו את שני הפרקים... ב-1950 ירד שלג. משהו נדיר, יפה אבל בו נזק רב. לא היה חשמל מספר ימים. רכבתי על אופניים לעיר ראשון לציון למרתף של מקס. הוא קשר לי שתי פתילות לאופניים. הכנסנו הביתה לדירה את האפרוחים וחיממנו אותם בכיפה בעזרת הפתילות, עד יעבור זעם.

בבית העם נאספו בגדים וציוד מתאים לשוכני המעברות שבאזור. זיכרונות מהחורף עולים והם רבים. מעניין היה לראות את אשר נעשה בבית האריזה בפרדס. הפרי נארז ונשלח לחוץ לארץ. במלחמת העולם נעצר המשלוח ופרי ההדר נקבר באדמה בכאב רב. אוי, עוד אפשר הרבה לכתוב, כי חורף יש מדי שנה.

בית חנן הוא מושב עובדים, שהתפרנס מחקלאות. הוריי נישאו במושב ואני ואחי נולדנו בו. הקיץ חלף עבר לו ואז הגיעו הסתיו, השלכת, פרחי העונה: חצבים, סתונויות, סביונים ועוד. הכול נעשה ירוק. הייתי רואה את אבי עומד במרפסת הסגורה בביתנו ומברך על בוא הגשם שיורד בעוז, אומר בלאדינו: ברכת, ברכת (ברכה, ברכה). אין צורך להשקות את הפרדס, לא תיפגע מכסת המים. ברכה אמיתית. היה לנו פרדס ומטע: תפוזים, אשכוליות, פומלו וקלמנטינות וכן ולנסיות. היה לנו בחצר עץ של מנדרינות שהיום לא רואים מהן, שנקראו "יוסוף אפנדי". הפרי התקלף בקלות והיה מאוד טעים. כמו כן היה מטע אפרסמון ופקאן. הכול נהנה מגשם הברכה.

אבי עבד בתחנת הניסיונות ברחובות ושטח האדמה שם היה בוצי. שם גדלו נרקיסים בשפע. מותר היה לקטוף ואבי הביא לנו מהם כשחזר הביתה. הילדות שלנו במושב, בחורף, הייתה עליזה מאוד. במרכז הכביש שחוצה את המושב נוצר שקע שנמלא במי הגשמים, בחורף. אנחנו, הילדים, הכנו לנו כלונסאות עליהם היה עלינו לחצות את השלולית, לא סתם שלולית אלא

חורף טוב חיים אבני (662)

האגדה מספרת שלאחר המבול, אלוהים הבטיח לנח שלא יהיה יותר מבול וכהוכחה לכך הציב בשמיים את הקשת. אחד המחזות הנפלאים בחורף זה הקשת בענן. קשת מלאה צבעים, מרהיבה, וכולם עומדים מלאי התפעלות, מצלמים ונהנים...

בחורף, השחר עולה מאוחר והערב מגיע מוקדם. היום קצר. כשהגשם יורד, האנשים ממהרים לביתם להסתתר. בבית שותים כוס תה חם ונכנסים למיטה תחת השמיכה העבה. כמה טוב להתענג תחת שמיכה מחממת כשהגשם דופק על החלונות. באותם רגעי תענוג ממש אנו נזכרים בבנינו, בנותינו ונכדינו המשרתים בצבא והם חשופים לגשם ולקור. אין לנו אלא להתפלל לשלומם.

ונסיים בפריחה. הרקפות מבשרות את בוא הסתיו והחורף. עם תחילת הגשמים פורחות להן הכלניות היפות והמרהיבות בצבען.

החורף מביא לנו גם את רותם המדבר, ציפורן החתול, חרדל לבן, איריס ארץ-ישראלי, ומקור חסידה הפורח בכל הארץ.

יש לזכור שחלק מהפרחים הם מוגנים

ואסור לקטפם.

שיהיה לנו חורף נעים ומועיל.

את עונות השנה אין בידינו לשנות. קיץ, סתיו, חורף, אביב וחוזר חלילה, כך מאז בריאת העולם. תורת ישראל הצמידה, בחוכמה, את חגי ישראל לעונות השנה. חג הקציר, חג האסיף, ועוד. עד שמחת תורה אנו מברכים על הקיץ ובתפילת "שמונה עשרה" אומרים: "מוריד הטל". משמחת תורה, עַת מַזַּג האוויר משתנה, והחורף מתדפק על דלתותינו, אנו מתפללים: "משיב הרוח ומוריד הגשם". אם נרצה או לא נרצה, החורף של תשפ"ב הגיע ועימו ברכים ורעמים, סופות, גשמים והצפות. בהישמע הרעם, רצים הילדים הקטנטנים להיחבא בזרועות אימותיהם, והחקלאים מברכים על רווייתם של רגבי האדמה היבשים. כולנו מצפים שיהיו גשמי ברכה. השדות יהיו מוכנים לעיבוד מחודש, מאגרי המים יתמלאו, הנחלים יזרמו, האוויר יתנקה. קורה גם שבניגוד לציפייה, הגשמים הופכים לקללה. נחלים שוצפים בפתאומיות וגורפים איתם קורבנות מטיילים, יש שיטפונות בערים והצפות בתים, טביעות של אנשים. יש בכל עונה טוב ורע.

חורף נילי גרוס (342)

כיצד מרגישים שהחורף מתקרב והקיץ לאט לאט נעלם לו? יוצאים לטייל בגנים, בשדות ומדי פעם השמש נעלמת ומתעתעת כמשחקת מחבואים עם העננים. פעם קר ופעם חם והרוח חודרת מבעד לבגדים וקצת מצטמררים ובכלל לא נעים.

אז מבינים שמעתה ואילך אסור לשכוח בגדים חמים. ובשולי הדרך ניצבים להם החצבים במלוא הדרם כמו נרות שבת קדושים, וכן הסתונויות בוורדרדותן מציצות מעל הקרקע, ובנוסף גם הכרכומים מרימים ראש, חגיגה לעין ונפרדים את אט מהקוצים הצהבהבים והיבשים של הקיץ. גם העצים מתחילים להשיל את עלוותם הירוקה/הכתמתמה/צהובה, ואני תוהה: למה זה לא הפוך?

דווקא בחורף הקר הם נשארים עירומים - מה, הם אינם סובלים מהקור? ותוך כדי הליכה ומחשבות מטרידות, נשמעת ברקע שירת הציפורים הנוודות שם גבוה בשמיים, תוך כדי ריקוד ומחול לנסות להסביר שהן עוד תחזרנה כשהקור יעבור.

אני ממהרת להוציא מהארון את כל בגדי החורף הממשמש ובא.

קצת חבל לי להיפרד מהקיץ והשמש המאירה והמחממת, אבל נגד חוקי הטבע אתה יכול להילחם ולא תמיד לנצח.

במילה "חורף" יש פועל שנקרא "לחרוף" שפירושו לישון. אכן החורף הוא תקופה של תרדמת בטבע, מהצמחים, בעלי החיים והחרקים המכינים את עצמם לקראת שינה ארוכה, עד יעבור זעם.

עם בוא האביב הם מתעוררים שוב לימים חמים ונוחים כלבבם, וכן אני כמותם - בימים קרים, רטובים וקודרים, כשהחושך יורד בשעות היום המוקדמות - נהנית להתכרבל בשמיכת הפוך החמה עם ספל שוקו חם, מקשיבה בהנאה לטיפות הגשם הנוקשות על חלוני ויודעת שזה זמני. בקרוב הכול ישתנה. לאחר גשמי הברכה, לשמחתי, תשוב השמש לזרוח לעולם.

"את הגשם תן רק בעיתו, ובאביב פזר לנו פרחים, ותן לנו לשוב ולראותו - יותר מזה אנחנו לא צריכים."

חורף

נורית אלבוים (123)

הימים מתקצרים והולכים הקור מתגנב לאיטו מקפיא יערות ועצים עליהם נכנעים ונושרים עלוות הזהב מכסה מדרכות, רחובות, שדות ובתים הרוח מכה בעצים ונוהמת בקול איתנים וגשם זורם ברחוב מנסה לחזור לבתים ואנו עומדים מהצד מתבוננים וחולמים מתי מתי יחזרו שוב הימים החמים

החורף הגיע דוד לביא (114)

החורף הגיע, רוחות מנשבות ובהר החרמון שלג בפסגות.

גשמים עזים גורמים שיטפונות, ובהרבה ערים זירות מוצפות.

מכוניות נתקעות, כבישים נחסמים, ובגלל הרוחות גם עצים נשברים.

ואנו, באחוזה, רואים ושומעים אך אל דאגה, אנחנו מוגנים.

בגשם, בקור, נמשיך בפעילות. נשחה בבריכה, נצפה בתרבות.

נשמע הרצאות, נשתתף בחוגים, ובמסעדת האחוזה נאכל מטעמים.

הטבע שותף במהלך חיי

מלכה קויפמן (124)

מרכולתם במהירות. קולות הרוכלים הקוראים לבוא ולקנות התחלפו בקולות זירוז וצעקות למנוסה מהירה. רגע עמדנו ולא הבנו את המתרחש. ארובות השמיים נפתחו והגשם החל לרדת בחוזקה. רעמים חזקים נשמעו, ואלה גברו על קולות הבהלה וקריאות האנשים לחפש מחסה. לפתע אחז בידי וביד אימי אדם זר וקרא בקול תקיף: "רוצו מהר, היכנסו לבית הסמוך, ועלו לקומה השנייה." מפלס המים הגיע כמעט עד צווארי, אימא הרימה אותי ונכנסנו במהירות לעבר המחסה. שבר ענן אכזרי במיוחד ניתך על העיירה השקטה. הגשם לא פסק לרדת, לרגע היה נדמה שרק הולך ומתחזק, ומפלס המים עלה ועלה כמעט עד לחלון הבית שבו מצאנו מחסה. מבעד לחלון ראינו עגלות ודוכנים נסחפים בזרם המים העצום ששטף את כיכר השוק.

ברגע זה צעקתי בקול: "איפה אבא שלי? אבא עם הדוכן שלו?" פרצתי בבכי מר. האם גם הוא נסחף עם המים? ואז אדם אחד התחיל לצעוק בקול רם: "הסתכלו, העגלות נעצרו למרגלות הגזע הרחב של עץ גדול שעמד איתן מול

השבר הענק." למזלנו ראינו דרך החלון גם את עגלתו של אבי ביניהן. כאשר מפלס המים ירד, יכולנו לצאת, לרוץ ולחבק את אבא. אירוע קשה זה התרחש כאשר הייתי בת חמש, הטביע חותם על מהלך חיי וחרט בליבי צלקת עמוקה, מאז ועד עתה. בכל פעם שיורד גשם זלעפות, אני בחרדה ובוחרת שלא לצאת מביתי מחשש שמא יהיה שבר ענן. כך הטבע הפך להיות שותף מלא בחיי.

היה זה יום שטוף שמש, בו התקיים שוק בעיירה הסמוכה "בוטן" שברומניה. לאבי הייתה חנות בדים וסדקית וגם דוכן בשוק זה. אימי ואני נסענו לטייל ולבקר את דודי, שגר באותה עיירה בה התקיים השוק. הסתובבנו בין דוכני המקום, אנשים רבים היו בין באי השוק, את חלקם הכרנו מקרוב ואת האחרים כחלק מתושבי העיירה. את כולם ברכנו לשלום ועצרנו

לשיחות חולין קצרות. הריחות, הצבעים, ההמולה והשמחה - כל אלה מילאו את ליבי התרגשות גדולה, וגאוה על העובדה שאבי הוא אחד השותפים לחגיגה צבעונית זו. טעמנו מזה ומזה, שאלנו למחירי המוצרים ובעיקר התבשמנו מהריחות המשכרים של מוצרי המזון הרבים שהיו שם.

מזג האוויר היה נפלא, רוח קלילה וקרני שמש דגדגו את אפי ושערותיי, קפצתי,

דילגתי עם הצל שהיה פרוש על האדמה. שרתי שירים עליזים והייתי מאושרת כי היה זה יום שכולו שמחה.

אבל לפתע טיפת גשם חוצפנית נחתה על אפי כאורחת בלתי קרואה, ולאחריה עוד טיפה ועוד טיפה. השמיים התקדרו ורוח חזקה החלה מנשבת. הרמתי את ראשי לשמיים וראיתי עננים שחורים נעים במהירות לעברנו. אימא ואני עצרנו, הסתכלנו סביבנו וראינו איך ברגע השוק לובש צורה שונה מזו שהכרנו קודם. אנשים החלו להאיץ את צעדיהם, בעלי הדוכנים החלו עורמים ואוספים את

אורחים לרגע

מירי ליזרוביץ (616)

הגשם היורד על גדר ביתי, מביא אליי אורחים לא קרואים. שיירה של חלזונות, גדולים וקטנים. אט אט הם נעים, בצנעה, בענווה, את טיפות המים גומעים בשקיקה. מפנים אליי את מבטיהם,

מקצות מחושיהם, במעין הבטחה, כי רק לרגע הם כאן, ועד הבוקר ייעלמו, כלא היו. ואני, עם בוא החורף, מדמה עצמי אליהם.

משהו בי מתכווץ, מתכנסת אני בתוך תוכי, כשבלול עטוף בקונכייתו. טיפות הגשם ההולמות על חלוני, חודרות לנבכי נשמת. ואני קשובה לפעימות ליבי, מחכה לקרן שמש, שתפציע לרגע, תחמם את חדרי לבבי, ותחזיר לי את שלותי.

רקפת רינה דובדבני (426)

מתחת לסלע צומחת לפלא
רקפת נחמדת מאוד,
ושמש מזהרת נושקת, עוטרת,
עוטרת לה כתר ורוד!

"רקפת, רקפת, ציפור מצפצפת,
הציצי אך רגע אליי!"
רקפת נהדרת בסלע נסתרת,
נסתרת מנפש כל חי!

יצאה עם הרוח בת שבע לשוח,
היה אז הבוקר בהיר:
כל צמח, כל פרח אוספת בדרך,
ופיה אך זמר ושיר.

מסלע וגבע יורדת בת שבע,
רקפת חן על החזה...
ציפור מצפצפת ורוח לוטפת
וסוף כבר לזמר הזה!

רקפות, כלניות, סביונים ועוד פרחי חורף יפהיים מפארים את ארצנו בימי החורף הקרים. הפרח האהוב עליי הוא הרקפת בצבעיה הוורודים, סגולים ולבנים. פרח בר אסור לקטיפה.

בהיותי ילדה קטנה הייתה שרה אימי, בקולה הצלול והיפה, בשפת היידיש, למרות שידעה עברית על בוריה, את השיר היפה על הילדה שהלכה ליער לקטוף פרחים ופגשה שם עובר אורח.

בפעם הבאה שמעתי את השיר המופלא בעברית, בהיותי תלמידה בסמינר ליונסקי, ממורה שהיה אהוב עלינו, מורה שכתב את מילות השיר בעברית ושמו היה לוי קיפניס. המורה המופלא הזה כתב שירי ילדים רבים, תחילה ביידיש בהיותו בגולה, ובארץ כתב לילדי ישראל בעברית צחה.

למרות השכלתו הרבה, חוכמתו ואהבתו לתלמידיו, לוי קיפניס היה מורה לנגרות. לא הייתה לו תעודת הוראה, והוא לימד אותנו כיצד מנסרים תמונות יפות מלוחות דיקט דקים. השיעורים הללו היו נפלאים. הבנות היו מנסרות בעדינות והמורה שר עם תלמידותיו את שירי היפים. בשבילי היה זה השיעור הנפלא ביותר, למרות מורים מפורסמים וחכמים שלימדו אותנו מקצועות אחרים.

לאחר סיום הסמינר התגייסתי לנח"ל, ונשלחתי ללמד חיילים עולים חדשים בהיאחזויות בדרום ובצפון הארץ.

בימי חורף קרים הגעתי לתל חי, לפיקוד הנח"ל בצפון. להפתעתי מפקד הפיקוד היה סגן אלוף שי קיפניס, בנו של המורה האהוב. היה זה חג החנוכה, ולכבוד החג הוזמנו מפקדים מההיאחזויות בצפון. בין המוזמנים היה חברו הטוב של שי שהגיע מזרדרה. משום שהיו אורחים רבים, לא הבחנתי בחיילים שבאו לחגוג. מי שהבחין בי היה חברו הטוב של שי והוא ביקש ממנו לשלוח אותי להיאחזות שלו. שם הכרתי את בחיר לבי.

במשך שנים רבות היינו חברים טובים של שי ורעייתו. שי התפאר תמיד שהוא היה השדכן שלנו.

לכבוד מורי האהוב ובנו - השיר "רקפת" מאת לוי קיפניס:

חורף שירה רוזן (743)

מדי שנה אני מופתעת כאשר השמיים משנים צבעם מתכלת - לאפור עכור, עננים מתכדררים סביב עצמם, שטים ברקיע ומתוכם - מפציע הברק. בהבזקי המצלמה שולח קרני אור למרחב, הקורעים את שמשות היקום. בעקבותיו מתנפצים הרעמים בקולות רועמים ומתוכם - ריבוא של מטרים שקופים על פני האדמה הסדוקה, הפוערת פיה ומצפה להרוות את צמאונה. ואני מצטנפת בתוך עצמי בכסות הפוך החמימה, טומנת ראשי פנימה כבת יענה. ולרגע העולם נדם.

שלג בנצרת עילית רנה הררי (765)

בעלי, מונטי, מופנה לפיקוד הצפון, כקצין הקשר הפיקודי. השנה 1964.

אני מוותרת על הדיור המיוחד בטבעון, המיועד למשפחות הפיקוד, כולל דדו המפקד. טוב לי בשיכון צבא הקבע, בבית בודד עם חצר, בו שתלתי ורדים. אנחנו אל מול העמק. מהמטבח והחדרים רואים את כל העמק: כפר גדעון, מזרע, תל עדשים, בלפוריה ועוד... נהדר!!!

הבית שלנו שוכן ליד בית הירקן הערבי. הוא חביב. את בנותיו צירפתי לחוג לבלט בביה"ס "חרמון". בקיץ אשתו מספקת לנו סברס ותאנים. הכול נראה שונה ומיוחד, לנו אנשי השפלה. מסביב לשיכון גבעות המקיפות אותו. חורף, רוחות חזקות, הגבעות ירוקות ופורחות: שלל רקפות בצבעים ורודים ומגוונים, כלניות מכל הצבעים, הכול פורח וירוק. הכלניות היפות ביותר בארץ גדלות על אבני הבזלת, במדרון מכורזים למושב אלמגור. אבני הבזלת גורמות לצבע המיוחד כל כך של הכלניות. הן אדומות, גבוהות ובשרניות.

הינה בוקר אחד אנו משכימים והכול מסביב בחוץ לבן. שלג על השיכון. ילדי יוצאים החוצה בטוחים שהם בחו"ל. דני מצלצל לאימי: "סבתא אנחנו בחוץ לארץ, יורד שלג, הכול לבן." עדית: "סבתא זה לא יהיה במושב שלנו, בית-חנן. זה שלג של הגליל..."

זהו יופי שלעיתים רואים ולא בכל חורף.

שלג על עירי רנה פוגל (712)

רחובות - המושבה שלי בשנת 1950 הערב החורפי ירד עלינו. תנור הנפט חימם את דירתנו הקטנה, ושעתי לישון הגיעה. לפתע - הוריי העירוני - בואי תראי שלג ברחובות!!!

(בפחד, שמא יימס ולא אזכה לראותו) קפצתי ממיטתי לחלון, וראו זה פלא - הכול לבן מסביב. כמובן שהתלבשתי בן רגע, ויצאתי לכיכר עם כל ילדי הרחוב (הכיכר ליד בית הכנסת הגדול בפינת הרחובות מנוחה ונחלה ובנימין). שיחקנו בכדורי שלג, בנינו איש שלג ותקענו גזר לאפו - כמו שראינו בסרטים. הורינו שהגיעו מאירופה ושלג לא היה חדש להם, נהנו לראותנו נרגשים ומשתוללים בשלג.

למחרת לא היו לימודים, המורים השתתפו בחגיגה הגדולה, ואפילו אפשרו לנו להשתולל בגינת בית הספר שהייתה מכוסה בלבן הבהוק.

אכן זה היה אירוע יוצא דופן בשפלת החוף, ושמחה גדולה הייתה פה.

בוקר חורפי

שירה רוזן (743) רבקה רסינסקי (757)

טיפות גשם מנצנצות על עלוות העלים, לוכדות את קרני השמש הפורצות בין העננים. אוויר משכר,

רווי וצלול עוטף את כל היקום בשמיכה לחה. ממעל ציפורים חוצות במעופן את הרקיע.

בפינה מתנמנם חתול, משקיף על היקום המתעורר. ואנו צועדות לפגוש את היום בתחושה של שיכרון חושים לנוכח המראות המשתקפים.

שיטפון בתיה שיין (131)

היה זה ביום קריר. דודי ודודתי גרו אז בקומת מרתף ברחוב הראשי של שכונת התקווה. השכונה הוצפה.

נודע לאבא על השיטפון כשעבד בקריה בתל-אביב מה"טרנזיסטור" שהיה ברשותו. הוא מיהר אל המגפיים שעמדו ליד הברז, ביקש טרמפ מקצין שחנה על יד הגינה, להסיע אותו לשכונת התקווה כדי להציל את דודתי. דודי היה בעבודה באותה העת. אבא הרים אותה. לבושה הייתה רק בכותונת. הוא הרים אותה ונשא אותה על כפיים עד סירת החילוץ שהייתה ברחוב הראשי.

דודתי הייתה ניצולת שואה. קטנה הייתה ולא אבי היה מסוגל להרים אותה על כפיו. מזלה לא שפר. הייתה להם שוב הצפה בבית בחולון. הטראומה הייתה גדולה. לכן החליטו לעבור לגור בקיבוץ קריית ענבים, על

גבעה בשולי הקיבוץ. שם בילו את שארית חייהם.

חורף חני יעקובוביץ (041)

איזה כיף שהגיע החורף לארצנו. אם כי מעט באיחור, אך הינה הוא כאן, קריר, גשום ולעיתים מלווה ברוחות. עם הגשם הראשון מצאתי עצמי מחייכת ובצאתי להליכות הבוקר, האוויר היה נקי (לאחר מספר ימים של אובך לא נעים כלל). צעידה בקור זה דבר נעים, ממריץ והכול נעשה בקלות, עם מצב רוח נפלא, ללא הזעה כמו בקיץ, או הלחות המכבידה שמתלווה אליו. בשנים קודמות, לפני הקורונה, נהגנו לטוס כל שנה לחו"ל, ליהנות מהקור העז, לראות את קישוטי חג המולד, להתהלך בחוץ עם כוס של פונץ' חם ביד ולחגוג את החיים. אני מאחלת לכולנו שישבו הימים השפויים במהרה, עם בריאות טובה, ועד אז - לברך על כל גשם שיורד בישראל, לקוות שהכינרת תעלה ומאגרי המים שלנו יתמלאו. חורף נעים וחמים! בתמונה: לפני שלוש שנים בפוזנן, פולין, במינוס 13 מעלות.

חוויות בחורף

משה בינטל (466)

הראשונה שלי כעולה חדש, קיבלתי מגפי גומי כדי להוריד את השלג מגג המחלקה פן יקרוס. בשנה אחרת ניהלתי עסק של יינות ומשקאות חריפים בעיר התחתית - עסק שהיה שייך לתנובה.

לילה אחד ירד גשם חזק שגרם להצפות רבות בעיר. כל הלילה לא ישנתי מחשש לנזק שההצפות יגרמו בחנות המשקאות. כאשר פתחתי את החנות חשכו עיניי: ערמות של קרטונים שבתוכם בקבוקי יין נרטבו והתהפכו במים שחדרו כל דלת או מחסום. בקבוקים נשברו והריח המשכר מילא את חלל החנות. נזק גדול נגרם.

ציפיתי שיגיע כבר הקיץ, שנוכל ללכת לטייל לים ולעסוק בכל יתר פעילויות הקיץ.

חוויות של חורף משתנות לפי ארץ - אזור - מקום - זמן - וכל היתר. ארצנו התברכה במזג אוויר יחסית נוח וטוב לעומת מקומות צפוניים בעולם. אני יליד פולין. זוכר אני מלפני שנים את הקור מקפיא, רוחות עזות ושלג כבד בזמן ההוא במקום. חימום הבית היה עם גחלים בקמין עם ארובה. שימוש במזגן לחימום וקירור - לא נשמע כדבר הזה במקום.

ביציאה מן הבית היה צורך לנעול מגפי גומי בגלל השלגים הגבוהים. היה צורך בביגוד חם וכבד, סוודרים, כובעים וכפפות שהסתבות היו סורגות עבורנו. היה צריך לכסות את הראש והפנים, רק העיניים נשארו גלויות והאף לנשימת אוויר. לא הייתה צנרת מים או ביוב בבית. היינו יוצאים בקור עז, מבית חם יחסית, להביא דלי מים מהבאר, ולשירותים שהיו בחצר משותפת לכל הדיירים.

כילד נהניתי לגלוש על הקרח. היינו בונים מגלשות ומחליקים מכל הבא ליד. חיכינו לימי הקיץ כדי שנוכל ללכת לטייל ולים בלבוש קל.

לעומת זאת, בארצנו החורף נוח ונעים יחסית. עם כל הקדמה והשכלולים - החורף והקיץ עוברים יותר בקלות. לחיפה שבה התגוררתי כל השנים לפני שהגעתי לכאן יש שלושה מפלסים: הר - כרמל, מישור - הדר, תחתית - עיר. כל מה שקורה למעלה יורד למטה.

אחרי השירות בצבא, בראשון לינואר 1950, ירד שלג כבד בארץ, במיוחד בחיפה בה לא ירד אף פעם קודם לכן. העיר הייתה מנותקת כמה ימים מבלי אפשרות לנסוע או ללכת ברחובות. באותו זמן התקבלתי לעבודה בתנובה, שם תפקדתי ארבעים שנה בניהול מחלקות שונות. בעבודה

שיר קריר לחורף

בתיה יהל (544)

אי אפשר להאמין לחזאים
 החורף פה, ממתין בלי תנאים
 אחרי הקיץ קשה העורף
 רואים סוף סוף סימנים של חורף
 בחוג התעמלות מקררים את החדר
 עכשיו חייבים ללבוש כאן סוודר
 אני לא משוגעת ולא שיכורה
 אני פשוט אלרגית לסערה
 אולי אני חולה וגם משתעלת
 אפי האדום מלא בנזלת
 מיד אתכרבל בתוך האדרת
 אבלע אקמול או תרופה אחרת
 הקור האמיתי עוד עשוי להגיע
 אז אולי כדאי עכשיו להרגיע
 תחלופת עונות השנה זה פשוט מצב
 שצריך לקבלו כמובן מאליו
 ואם לא התרגלתם לחורף היום
 תמיד על הקיץ אפשר לחלום
 כך בתיה יהל חולמת במנוחה
 במיטה שוכבת ומתכסה בשמיכה.
 חלומות נעימים!!!

יום חורפי

מרה גדליהו (221)

בחוץ קר וגשום
 אבל לנו לא חשוב
 כי אנו באחוזה
 עם חברים וחברות
 וגם ספורט
 ששומר על הבריאות והיציבות
 אז נגיד כמה טוב
 להיות באחוזת ראשונים.

קרה לנו נס

בתיה יהל (544)

קרה לנו נס נהדר ונפלא
 לארצנו לפתע באה גאולה
 עם רדת הערב ובוא הליל
 הגיע הגשם הגואל
 את האדמה היבשה הרטיב בשקיקה
 כל אילן וכל פרח הרווה בנשיקה
 חדר בחדווה לתוככי האדמה
 השקה והפריח את השממה
 החורף הגיע כלל לא מוקדם
 הביא שלוה לבני האדם
 אפשר לומר שנשמנו לרווחה
 וחייכנו באושר ובשמחה
 חלף השרב ותם החמסין
 שהגיע אולי מיפן או מסין
 נעים לחזות בבלבוב וצמיחה
 הבוקעים מרגבי האדמה הלחה
 ואם מזג האוויר אותנו לא יכזיב
 לקראת החגים יבוא האביב
 ומה עוד נוכל לבקש ולייחל
 שואלת אותנו בתיה יהל

מסע של חורף יעל דגן (327)

בא הרוח ונשף בעלים,
 התעופפו העלים ונישאו הרחק הרחק,
 יצאו למסע מופלא בפעם הראשונה.

טסו העלים אל על, חוללו במעגל,
 סחו זה לזה ברחש קל:
 יפה הוא העולם כשהרוח קם.

עפו באו ציפורים מארצות השלג והכפור
 אל ארצות החום,
 אלי דגה וגרגרים.

מסע ארוך עשו הציפורים,
 על כנפי רוח גלשו, רכבו,
 יעופו כל הדרך חזרה לעת אביב יבוא.

ואף אני בחלומי ארכב על גב הרוח,
 אצא למסע אל השלג הלבן,
 אעפיל אל ראש הר נישא עטור כיפה לבנה.

רנה מראינת את נתן אריאב

רנה הררי (765)

כולנו מכירים אותו. נתן מביא לנו בהתמדה מוזיקה קלסית ואחרת. כולנו נהנים.

נתן ואשתו שוש נמצאים באחוזה ארבע עשרה שנים. הם מוותיקי הבית. לנתן יש הרבה מה לספר מעברו. קשה יהיה לקצר.

רנה - ספר מעט על ילדותך, נתן.

נתן - נולדתי בגרמניה. בגיל חמש בערך, עזבנו כל המשפחה להולנד. אימי ושתי אחיותיי נשארו בהולנד. אבא ואני נסענו לאנגליה, שם למדתי בכיתה א'.

רנה - לשם מה נסעתם?

נתן - אבי רצה למצוא שם פרנסה. זה לא צלח וחזרנו להולנד. ב-1936 עברנו לבלגיה. אבי חלה ואושפז בהולנד בבית החולים, כי בבלגיה אין מוסדות יהודיים כמו בתי חולים או בתי קברות. אימא פתחה חנות לדברי מאפה. ב-1942 אבי וכל באי בית החולים נלקחו לאושוויץ. (אבי היה למעשה יליד אושוויץ.)

בלגיה נכבשה. בשנים 1940-1942 חיינו שם כרגיל, אולם בשלב מסוים הודבק לנו הטלאי הצהוב. במועד זה הועברו היהודים מבלגיה לאושוויץ. בבלגיה ישנו חוק לפיו לא לוקחים ילדים למחנות, אלא לגני ילדים מיוחדים. מאוחר יותר צורפו הילדים בכל זאת להורים, ונשלחו לאושוויץ. ילד ידוע שניצל הוא האלוף יוסי פלד.

נתן - (ממשיך בשטף) הייתי בן 15 ונראיתי כגוי. אחיינית נלקחה כתינוקת על ידי זוג כלשהו לעיר אחרת בבלגיה. אני עקבתי אחריהם ברכבת.

אותי לקחו למנזר עם עוד ילדים. למעשה, משפחתנו התפזרה. אימי ואחיותיי חיפשו פרנסה. נשארתי במנזר עד

סוף המלחמה. ראש המנזר שוחח איתי ואמר שאדע שאני יהודי דתי, "אבל אין לי סיבה לדאוג, כי שנינו מאמינים באותו ה'". המנזר היה קרוב לגבול הגרמני. התנהלתי בו כנדרש. האחיות הגרמניות במנזר מנעו מהגרמנים לקחת אותנו. שם המקום Baneux. לא אכלתי את לחם הקודש... בלגיה השתחררה, מצאתי את אימי ואחיותיי. אימי נישאה שוב. הצטרפתי ל"שומר הצעיר". במרץ 1947 עברתי לעיר סט שבצרפת. לפני כן פגשתי את שוש. שם הכרנו.

רנה - מה עם בת אחותך?

נתן - זכרתי את הבית שלשם לקחו אותה כשנתיים קודם לכן. נכנסנו עם ההורים ומצאנו כומר שהעביר את הילדה להוריה. היה ויכוח. הילדה התנגדה. הוכחנו שיש לה צלקת

והיה ברור שזו היא. היא חיה עד היום בנס ציונה.

רנה - ספר על העלייה ארצה.

נתן - בסט שבצרפת עלינו לאונייה תיאודור הרצל הרעועה עם כ-2600 עולים. 16 יום היינו עליה. היה מסוכן מאוד, קשה מאוד. נכנסנו לשדה מוקשים מצרי.

הגענו לחופי נתניה. הקיפו אותנו שלוש משחתות בריטיות. חיילים בריטיים קפצו על הסיפון. זרקנו עליהם כל מה שיכולנו. הם

ירו עלינו. הרגו ארבעה מאיתנו ופצעו 50 איש מהעולים. בנמל חיפה שלוש אוניות בריטיות גררו אותנו לקפריסין. ב-1.4.47 הגענו לקפריסין. התגוררנו באוהלים 22 חודשים. ארצה הגענו עם האונייה "גלילה" ביום הכרזת הכנסת הראשונה.

שוש ואני התחתנו בארץ עם הגיענו ב-12.2.49. לא התגייסתי מייד לצה"ל כי הייתי נשוי. לאחר מכן שירתתי 22 שנה. סיימתי בדרגת סגן אלוף בתפקידים שונים. השתחררתי ועבדתי במוטורולה. זהו פרק אחר בחיי.

מדור תרבות עיתון חורף 12/21

יעל דגן (327)

יום הולדת נורית אלבוים (123)

יום הולדת:
הוא יום של מחשבה
של חשבון נפש
על מה שהיה
ועל מה שמצפה לנו בעתיד
כמובן זה אף פעם לא ברור
אפילו מעורפל כתמיד
לכן עלינו לשמור
על מורל גבוה ותקווה
שהכול יהיה טוב
עם עבודה מרובה
עם עצמנו והסביבה
כלומר
לשמור על הגוף והנשמה

שני אירועים חשובים ראויים לציון במדור זה הפעם. הראשון: חג החנוכה שנחגג בביתנו עם הופעות מרשימות של אומנים ומוזיקה מן השורה הראשונה. שמענו בהנאה רבה את צמד הזמרים יוליה ופיליפ בשירי אהבה איטלקיים ולהיטים מוכרים. היה ערב של חוויה לכל החושים. עוד היה קונצרט מרגש בהשתתפות תזמורת גדולה.

להקת "ראשונים על הבמה" הופיעה במופע עליז ושמח ובנר האחרון חלקו הדיירים כבוד למתנדבי האחוזה אשר הדליקו את הנרות בגאווה.

האירוע השני היה חגיגת החצי יובל לאחוזת ראשונים - מופע עליו עמלו עובדי הבית ודיירים כארבעה חודשים. היה שמח, צבעוני ומרגש. אחרי החג זכינו לראות את המופע בסרט שהוקרן בחדר האוכל. הסרט שצולם היה באיכות מצוינת וגרם הנאה רבה לצופים.

ראוי לציין ולהזכיר את "קפה תרבות" שעורכת ומגישה הדיירת שרה ונדרובניק בסיוע נכדה אור וקריינות של הדיירים. כמו תמיד היה יפה ומרגש. חזרנו לימי הפלמ"ח ושיריו.

כמו כן אנו נהנים מעיתוננו "דבר ראשונים" היוצא לאור שלוש פעמים בשנה, ורבים הכותבים סיפורים ושירים שגורמים לנו הנאה רבה!

ולסיום נודה על המשפטים הנערכים באחוזה, פרי עטם של הדיירים יעל דגן וחיים אבני, בהשתתפות דיירים המגלים כישרונות משחק לעילא ולעילא. יישר כוח לכול!

אנשים טובים

בתיה שיין (131)

ביום סגרירי וגשום נכנסתי לבית הקפה "טעימה" שבקניון האחוזה. הזמנתי כוס שוקו מהביל. בשולחן שלידי התיישבו שלושה

נערים. ברוב חוצפתי ניגשתי אליהם ואמרתי: "אולי מישהו מכם מוכן לתרום לי מנת דם לניתוח דחוף שעליי לעבור?" בעל בית הקפה בעל הפאות והחיוך הלבבי ניגש ואמר: "מה קורה כאן בתיה? מה, אני כבר לא טוב לך כדי לתרום מנת דם?"

למחרת הוא הגיש לי אישור ממגן דוד אדום. תודה! תודה!

"זה אני שצריך להודות לך שזיכית אותי במצווה." אכן כמו שכתבה נעמי שמר: "אנשים טובים באמצע הדרך, אנשים טובים מאוד!"

יש אנשים דוד לביא (114)

יש אנשים / שחושבים שהם הכי חכמים בעולם אך לא מסוגלים לראות מעבר לקצה חוטמם.

יש אנשים / שעושים הכול כדי לשמור על תפקידם ויש אנשים / שלמען תפקיד לא ישפילו את עצמם.

יש אנשים / צמאי דעת, שלא ישבעו לעולם ויש אנשים / אדישים שאכפת להם רק מעצמם.

יש אנשים / שאוהבים לצחוק על כולם ואינם רואים את החטוטרט שעל גבם.

יש אנשים של כסף / ויש אנשים של סתם ויש אנשים שקשה / לעמוד על טיבם.

גולדה מאיר מבקרת בבית שאן רחל וקשטיין (454)

בתאריך 8.12.21 מלאו 43 שנים לפטירתה של גולדה מאיר, ראש הממשלה לשעבר. בזמנו בשנות החמישים - שנת תשי"א - הייתי תלמידה בכיתה ד' בת עשר או אחת עשרה שנים. באותה עת הגיעה אלינו לביקור גולדה מאיר, אז שרת העבודה בממשלת ישראל. היות שהייתי מומחית בלמידה במהירות בעל פה, נפל בחלקי הכבוד להופיע בקבלת הפנים של גולדה, בעיירת העולים "בית שאן". לימים הייתה גולדה מאיר לראש ממשלה בישראל. מצורפת התמונה משנת תשי"א בקבלת הפנים.

כשהדלת נפתחת

שולמית פלד (143)

אני פותחת את הדלת וחשה שהנעימות חודרת ללב. שהדירונת הקטנה והחמודה היא שלי. לגמרי שלי. ורק שלי. אוהבת כל פינה. נקי לי ומסודר לי. כמו שאני אוהבת. כמו שחשוב לי. עברתי לגור בה לפני חודשיים. אחרי שבוע - כל פריט מצא את מקומו. אפילו העציצים.

כל כך הרבה אור מציף אותה, וטוב לי לשהות בה בלי צורך לצאת. אני מחבקת את הפרטיות שלי באהבה גדולה. טוב לי, ולא אתן שמישהו יקלקל לי את הטוב הזה. כאן אני המחליטה.

אני מחייכת אל עבודות הקרמיקה שלי, שהבאתי איתי וחשה שכל אגרטל מצא חיש את הפינה המדויקת לה הוא שייך. בה הוא צריך לשהות. דירה כל כך קטנה ומלאה אוויר טוב. אוויר שהיה נחוץ לי כל כך. מרפסת מלאה עציצים פורחים, אבל יש גם מקום לשבת וליהנות מיופיים. צופה לכיוון מערב, ושום מגדל דירות לא חוסם לי את השקיעות המקסימות ואת העננים שמבשרים: מחר אולי ירד גשם. מה צריך עוד הבן אדם?

דצמבר

מילים: נתן אלתרמן
לחן: משה וילנסקי

ריח ים ורוח סתיו
ומיץ של תפוחי זהב
ומין סגריר מתוק חמוץ
מושך מבית אלי חוץ
ללכת לכת ולנשום
אויר שקיעות כחול אדום

אויר שקיעות, ניחוח דק,
הגשם זה עתה נפסק.
עלה ושוט והסתכל
עד מה יפה היא התבל.
עלה ושוט והסתכל
עד מה יפה היא התבל.

הפנסים חוררי פנים,
כחולות עיני העננים
ומשהו מוזר כזה
לוחץ דומם על החזה,
לוחץ, קורע ודורש,
הלב רוצה להתעטש.
לוחץ, קורע ודורש,
הלב רוצה להתעטש.

דצמבר חודש מקוטר
ריחות תפוח ומטר,
אתה נותן כוחות גנוזים
להרוגי התמוזים,
אתה יודע להשיב
מעט אביב לתל אביב.
אתה יודע להשיב
מעט אביב לתל אביב.

סוּפָה / נַעַם חוּרֵב (מתנה ששלח לנו חזן הבית - דוד רנד)

הם אוֹמְרִים -
כְּשֶׁהִיא תִּבּוֹא לֹא נוֹכַל לְהִסְתַּתֵּר
הִיא תַעֲרִיף אֶת הַלְּכָלוֹד הַמְזוֹהֵם שֶׁהֶצְטַבֵּר
וְהִיא תַהֲרִיף אֶרְוֶכָה, וְהִיא תַהֲרִיף עֲמוּקָה
וְהִיא תַרְמֹס אֶת כָּל מָה שֶׁעוֹמֵד בְּדַרְכָּה -
אֶת הַשְּׁחִיתוֹת, אֶת הַבְּדִידוֹת, אֶת הַשְּׂנָאָה
הִיא תִּבּוֹא, וְתַנְקָה אֶת הַמְדִינָה

אֲבָל אֵיזוֹ סוּפָה וְאֵיזוֹ נַעֲלִיִּים
בְּקוֹשֵׁי טִיפָה, אוֹלֵי אַחַת אוֹ שְׁתַּיִּים
וְהַטִּינוּפֹת נַעֲרַמֶּת בְּצִידֵי הַדְּרָכִים
וְיֵשׁ טוֹנָה זָבָל אֲבָל אֵין מִסְפִּיק פְּחִים

וְאֶלּוֹהִים הָרִי יוֹדֵעַ שֶׁבְּתוֹךְ כָּל הַטִּירוֹף
נֶצְטָרֵךְ בְּסוּף הַיּוֹם
קֶצֶת יוֹתֵר
מִטְּבֹטוֹף.

כְּבַר תִּקְוָה
שְׂמֵבֶטִיחִים לָנוּ סוּפָה
כְּזֹאת שֶׁלֹּא הִיָּתָה פֶּה שְׁנִים
כְּזֹאת שֶׁתִּבּוֹא וְתַנְקָה מִבְּפָנִים
תִּשְׁטוֹף בְּבֵת אַחַת אֶת כָּל הַרְחֻבוֹת
תִּיקַח אִיתָהּ אֶת כָּל הַחֲדָשׁוֹת הָעֲצוּבוֹת

כְּבַר תִּקְוָה
שְׂמֵבֶטִיחִים לָנוּ סוּפָה
עִם בְּרָקִים, רַעְמִים וְנֶשֶׁם נִיתֵךְ
עִם רוּחוֹת חֲזָקוֹת שֶׁל שִׁינוּי מְבוֹרָךְ
כְּזֹאת שֶׁתִּאִיר אֶת הַיָּמִים שֶׁיִּבּוֹאוּ
שֶׁתַּעֲשֶׂה לָנוּ סֵדֵר בְּתוֹהוֹ וְבוֹהוֹ

